Raadsvergadering d.d. 17 oktober 2024

Voorstelnummer: 68-2024
Agendanummer: 5
Zaaknummer: Z22116910
Onderwerp: Burgerinitiatief herinrichting Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland
Portefeuillehouder: Kees Schilder

Aan de raad.

Voorstel

1. Het college van B&W in overleg te laten treden met een vertegenwoordiging van de bewoners van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland inzake het burgerinitiatief voor de inrichting van een woonerf van de genoemde grachten. Daarbij ook de mogelijke gevolgen voor de bomen, de stoepen, het parkeren en het openbaar groen meenemen;
2. Het college van B&W in overleg laten treden met de vereniging Oud Edam inzake de mogelijke herinrichting van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland;
3. De verdere afhandeling van het burgerinitiatief aan het college van B&W over te laten, waarbij uw raad een terugkoppeling krijgt van de overleggen met de bewoners en vereniging Oud Edam en het besluit wat het college van B&W genomen heeft naar aanleiding van deze overleggen, middels een Raadsinformatiebrief.

Kern van het voorstel, samenvatting
In 2023 is er besloten om het straatwerk op de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland te vervangen en conform het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) in te richten. Hierbij was de bedoeling om een puinfundering onder de rijweg aan te leggen, de oude gebakken klinkers te vervangen door nieuwe gebakken klinkers, het parkeren opnieuw in te richten en de bestaande bomen te vervangen door nieuwe bomen. Deze plannen zijn vervolgens besproken met de Vereniging Oud Edam en op 7 maart 2024 aan de bewoners gepresenteerd tijdens een bewonersavond.

Van deze plannen zijn de bewoners dusdanig geschrokken dat ze een buurtcomité Westereiland hebben opgericht. Dit buurtcomité heeft vervolgens zelf verschillende onderzoeken uit laten voeren naar de kwaliteit van de bomen en het behoud van de bestaande gebakken klinkers. Dit heeft vervolgens geleid in het aanbieden van een petitie aan wethouder Schilder op 28 maart 2024 (bijlage 1). In deze petitie verzoeken ze meer betrokken te willen worden bij de planvorming van de herinrichting van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland.

In navolging van deze petitie heeft het buurtcomité Westereiland vervolgens op 12 april 2024 een burgerinitiatief bij uw raad ingediend (bijlage 2). In dit burgerinitiatief wordt gevraagd om op de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland een woonerf in te stellen met een maximale snelheid van 15 km/uur. Uw raad heeft op 11 juli 2024 besloten dit burgerinitiatief geldig te verklaren, in behandeling te nemen en voor advies aan het college van B&W voorgelegd.

Naar aanleiding van de petitie heeft er ambtelijk overleg plaats gevonden met het bewonerscomité. Op 5 juni 2024 heeft tot slot een gesprek plaats gevonden tussen de indieners van de petitie en wethouder Schilder en is, naar aanleiding van dit gesprek de planvorming voor de herinrichting Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland gestaakt.

©ev 2020

Onder *toelichting en argumenten* zal er inhoudelijk op de petitie en het burgerinitiatief worden ingegaan en een advies worden gegeven voor het verdere planproces.

Beleidsdoelstelling, maatschappelijk effect
Het is een taak van de gemeente om de openbare ruimte te beheren en er voor te zorgen dat de inwoners van de gemeente Edam-Volendam in een fijne en veilige omgeving kunnen leven. Wanneer deze omgeving door herinrichting veranderd willen bewoners daar nauw bij betrokken zijn. Door in gesprek te gaan met de bewoners over de inrichting van hun straat worden ze optimaal betrokken bij de planvorming en kunnen ze maximaal input leveren.

Toelichting en argumenten
Zoals in de *Kern van het voorstel, samenvatting* al is aangegeven zijn de bewoners tijdens de bewonersavond van 7 maart 2024 geschrokken van de plannen voor de herinrichting van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland. Ze hebben daardoor het buurtcomité Westereiland opgericht, een petitie aangeboden om meer betrokken te worden bij de planvorming en een burgerinitiatief ingediend waarin ze verzoeken om de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland in te richten als een woonerf, met een maximum snelheid van 15 km/uur.

Om een duidelijk beeld te krijgen zal eerst aangegeven worden welke plannen er tijdens de bewonersavond van 7 maart 2024 gepresenteerd zijn, hoe tot deze plannen is gekomen, welke onderzoeken zijn gedaan en welke overleggen er hebben plaats gevonden.
Vervolgens zal worden aangegeven hoe het verzoek van het burgerinitiatief eventueel meegenomen kan worden. En tot slot hoe we de verdere planvorming met de bewoners en mogelijk de Vereniging Oud Edam op willen pakken.

<u>Uitgangspunten en proces gepresenteerd ontwerp op 7 maart 2024</u>
Uit inspectie van het wegenbeheerprogramma is naar voren gekomen dat het straatwerk op de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland oneffenheden vertoont, waarbij tevens behoorlijk wat ruimte tussen de stenen zit. Er is daarom besloten om in deze straten het straatwerk te vervangen. Omdat de straten binnen de vesting van Edam liggen worden ze conform het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) ingericht.

Na verschillende onderzoeken waren de uitgangspunten voor de herinrichting om de inrichting van de rijweg niet te veranderen, een puinfundering onder de rijweg aan te leggen, de oude gebakken klinkers te vervangen door nieuwe gebakken klinkers, de stoepen voor de woningen met bestaande gebakken klinkers uit de rijweg te bestraten, het parkeren opnieuw in te richten en de bestaande bomen te vervangen door nieuwe bomen.

Onderzoek
Voor het bepalen van de van de bovengenoemde uitgangspunten voor de herinrichting zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd, zoals onderzoek naar de kwaliteit van de bomen, de kwaliteit van de bestrating, het parkeren en naar de mogelijkheid om een puinfundering onder de rijweg aan te leggen. Naar aanleiding van deze onderzoeken is er vervolgens een afweging gemaakt tussen een toekomstgerichte inrichting of het behouden van de bestaande situatie. Er is uiteindelijk gekozen voor een toekomstgerichte inrichting en de uitgangspunten vastgesteld.
De overwegingen waarom we tot deze keuze zijn gekomen worden hieronder toegelicht.

©ev 2020

Bestrating rijweg en stoepen:
In de rijweg van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland liggen 7 verschillende soorten gebakken stenen en in een groot aantal stoepen voor de woningen grijze betonnen tegels. Een deel van de bestaande stenen in de rijweg zijn gebroken en kunnen niet hergebruikt worden. Tevens is de wens om de grijze tegels in de stoepen te vervangen door een deel van de gebakken klinkers uit de rijweg. Hierdoor kan een groot deel van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland niet herstraat worden met de bestaande gebakken klinkers. Er is daarom besloten om nieuwe gebakken klinkers in de rijweg aan te leggen. Deze gebakken klinkers zijn echter getrommeld waardoor ze er al oud en gebruikt uitzien en passen in het straatbeeld van de grachten. Deze gebakken klinkers zijn ook gebruikt in het Jonkerlaantje en zijn conform het HIOR (Handboek Inrichting Openbare Ruimte).

Puinfundering onder rijweg:
Wanneer er groot onderhoud uitgevoerd wordt en een straat volledig herstraat wordt, zal er ook een puinfundering onder het straatwerk aangelegd worden. Dit voorkomt toekomstige spoorvorming en plaatselijke verzakkingen in de rijweg, waardoor de levensduur toeneemt en de straat langer blijft liggen, wat uiteindelijk kosten bespaart.

Parkeercapaciteit:
In de huidige situatie is het parkeren tussen de bestaande bomen gesitueerd. Veel van deze parkeerplaatsen voldoen niet aan de juiste afmetingen omdat afstand tussen de bomen bepalend is. Tevens parkeren een groot aantal bewoners schuin in de parkeervakken waardoor ze deels in het gras staan en deels op de rijweg. Dit is geen gewenste situatie. Door de aanleg van langsparkeervakken met de juiste afmetingen is het gevolg dat er minder parkeerplaatsen zullen zijn dan in de huidige situatie, maar het heeft wel een positief effect op de bermen en het groen.

Bomen:
Een gespecialiseerd bureau heeft onderzoek gedaan naar de huidige staat van de bomen langs de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland. Hieruit is naar voren gekomen dat een aantal bomen nog een verwachte levensduur hebben van maximaal 5 jaar. Vervolgens is er gekeken wat de gevolgen zijn wanneer deze bomen gekapt worden. Een aantal bomen komen dan meer in de open ruimte te staan, waardoor ze meer vat hebben op de wind. Uit trekproeven en berekeningen is vervolgens geconcludeerd dat de kans op omwaaien aanwezig is en daardoor de veiligheid in het geding komt. Wanneer we tot slot een puinfundering in de rijweg aan willen brengen zal er minimaal 30cm. zand ontgraven moeten worden. Een groot deel van de wortels van de bomen hebben dan geen steun en juiste grond meer waardoor de bomen uiteindelijk het niet overleven. Er is dan ook besloten om alle bomen te kappen en nieuwe bomen van een redelijk formaat terug te plaatsen.

Overleg Vereniging Oud Edam
Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten voor de inrichting van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland heeft er vanaf 18 oktober 2023 drie keer overleg plaats gevonden met de Vereniging Oud Edam. Hierbij ging het met name over het vervangen van de oude stenen en het kappen van de bomen.

Vereniging Oud Edam begreep de afwegingen en had in eerste instantie geen grote bezwaren tegen het kappen van de bomen en het terugplaatsen van nieuwe bomen. Uiteindelijk heeft men aangegeven de oude gebakken klinkers toch te willen behouden en wanneer de bomen behouden kunnen blijven met aanvullende maatregelen, dit ook graag uitgevoerd wil hebben.

©ev 2020

Bewonersavond 7 maart
Op 7 maart 2024 is een bewonersavond georganiseerd. Bij deze bewonersavond zijn twee opties van het voorlopig ontwerp gepresenteerd en konden bewoners bij verschillende ambtenaren vragen stellen over het ontwerp. Deze avond werd goed bezocht. De bewoners zijn op deze avond geschrokken van de gevolgen en hebben de onderstaande zorgen geuit over:

- Het vervangen van oude gebakken stenen door nieuwe gebakken stenen conform het HIOR;
- Het kappen van alle bestaande bomen en het planten van nieuwe bomen;
- Het toepassen van langsparkeren in de hele straat waardoor parkeerplaatsen verdwijnen;
- Het wijzigen van stoepen voor de woningen.

Na de bewonersavond op 7 maart hebben een aantal bewoners vervolgens een bewonerscomité opgericht, hebben ze zelf onderzoek uit laten voeren naar de bomen en hebben ze een schriftelijke reactie gegeven.

Petitie 28 maart 2024
Nadat de bewoners zelf onderzoek hadden gedaan en een schriftelijk reactie hadden gegeven hebben ze op 28 maart een petitie aan wethouder Schilder overhandigt waarin ze verzoeken om meer betrokken te worden bij herinrichting van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland.

Naar aanleiding van dit verzoek uit de petitie is er ambtelijk zowel telefonisch als via de mail contact geweest met het bewonerscomité en heeft er fysiek overleg plaats gevonden. Ook hebben de bomenexperts van de bewoners en de gemeente overleg gehad en samen met het buurtcomité en de gemeente ter plaatse gekeken naar de bomen langs de grachten. Op 5 juni 2024 heeft tot slot een gesprek plaats gevonden tussen de indieners van de petitie en wethouder Schilder.

Burgerinitiatief voor woonerf
In navolging van de petitie heeft het buurtcomité Westereiland op 12 april 2024 een burgerinitiatief bij uw raad ingediend. In dit burgerinitiatief wordt gevraagd om op de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland een woonerf in te stellen met een maximale snelheid van 15 km/uur. Uw raad heeft op 11 juli 2024 besloten dit burgerinitiatief geldig te verklaren, in behandeling te nemen en voor advies aan het college van B&W voor te leggen.

Het verzoek om de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland in te richten als een woonerf, met een maximum snelheid van 15 km/uur kan in principe ingepast worden bij de herinrichting. De inrichting van een woonerf kan mogelijk wel consequenties hebben voor de inrichting van de grachten, de bomen, het openbaar groen en het parkeren omdat er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden om de snelheid van 15 km/uur van het verkeer af te dwingen en een uitstraling te geven van een woonerf. Het alleen plaatsen van borden “Woonerf” is niet voldoende. Deze consequenties zijn nog niet onderzocht. Het voorstel is om dit samen met de bewoners te doen om tot een definitieve keuze te komen.

Voorstel
Naar aanleiding van het burgerinitiatief om de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland in te richten als een woonerf, met een maximale snelheid van 15 km/uur en de zorgen die de bewoners hebben over de bomen, de bestrating, het parkeren en de stoepen voor de woningen, stellen wij het volgende voor:

©ev 2020

1. Namens het college van B&W ambtelijk in overleg treden met de bewoners Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland om te onderzoeken of er tot een gedragen ontwerp kan worden gekomen voor de herinrichting van de genoemde grachten;
2. Daarnaast ook ambtelijk in overleg te treden met de vereniging Oud Edam omdat ze ook al betrokken waren bij de eerdere planvorming;
3. De uitkomsten van het overleg met de bewoners en Vereniging Oud Edam en het besluit wat het college van B&W heeft genomen, naar aanleiding van deze overleggen, terugkoppelen aan uw raad.

Kanttekeningen en alternatieven

Risico's

Het risico bestaat dat het overleg met de bewoners en verenging Oud Edam niet tot een gedragen ontwerp resulteert voor de herinrichting van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland.

Alternatieven

Vooralsnog zijn er geen alternatieven omdat we eerst in overleg gaan met de bewoners en vereniging Oud Edam om te onderzoeken of we tot een gedragen ontwerp voor de herinrichting van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland kunnen komen.

Kantekening

De mogelijkheid bestaat dat er uit het overleg met de bewoners en Vereniging Oud Edam een ontwerp voor de herinrichting komt die duurder uitvalt dan in het gemeentelijk onderhoudsplan is opgenomen. Er zal dan mogelijk een bijstelling plaats moeten vinden.

Financiële middelen en effect begroting

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Uitvoering en vervolgproces

Wanneer uw raad instemt met het voorstel zullen de bewoners schriftelijk geïnformeerd worden over het genomen besluit en de vervolgstappen. Daarna zullen er afspraken met een vertegenwoordiging van de bewoners en vereniging Oud Edam ingepland worden.

Participatie en communicatie

Alle bewoners van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland zullen schriftelijk geïnformeerd worden over het ingediende burgerinitiatief en het besluit om met het buurtcomité Westereiland, welke als vertegenwoordigers van de bewoners op zal treden, in gesprek te gaan over de herinrichting van de genoemde grachten.
Met het buurtcomité Westereiland zullen vervolgens afspraken gemaakt worden hoe alle bewoners van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland betrokken zullen worden bij de voortgang van de gesprekken.

Rapportage, verantwoording en evaluatie

De uitkomsten van de overleggen met de bewoners van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland en het besluit wat het college van B&W heeft genomen, naar aanleiding van deze overleggen, zullen aan uw raad teruggekoppeld worden.

©ev 2020

Wanneer de werkzaamheden uiteindelijk uitgevoerd worden, wordt uw raad via de voortgangsrapportage van Openbare Werken tweemaal per jaar geïnformeerd over de stand van zaken van het project.

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten
De eerder genomen besluiten worden reeds toegelicht onder *Toelichting en argumenten.*

Bijlagen
- Bijlage 1: Petitie van 28 maart 2024
- Bijlage 2: Burgerinitiatief van 12 april 2024

Edam-Volendam, d.d. 24 september 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris,	de burgemeester,
H. van der Woude	L.J. Sievers.

©ev 2020